

[Undervisningsministeren.]

De to cirkulærer af 9. og 10. februar indeholder ikke noget påbud — det har ministeriet ikke hjemmel til — men de er som sagt en indtrængende henstilling til de kommunale myndigheder, og såfremt denne henstilling bliver fulgt i den udstrækning, som jeg tror og håber, kan der derigennem ydes en meget væsentlig indsats til afhjælpning af lærermangelen. I løbet af nogle år skulle der kunne spares henved 1 000-1 100 embeder.

En anden ekstraordinær foranstaltning, som allerede har været gældende i en årække, er en henstilling til de lokale skolemyndigheder om, at ledige eller nyoprettede embeder så vidt muligt ikke besættes, men søges besørget som overtimer af det allerede ansatte lærerpersonale i det omfang, dette er muligt og rimeligt. Takket være god bistand fra myndigheder og lærere har denne foranstaltning haft stor betydning. I indværende skoleår læses så mange overtimer, som svarer til ca. 600 embeder, på denne måde. I forbindelse med henstillingen om timetalsnedsættelsen har ministeriet også henstillet, at denne foranstaltning med overtimer søges udbygget yderligere, og det er mit håb, at der også herigennem kan spares ansættelse af et antal lærere.

Desuden kan det nævnes, at ministeriet søger hjemmel for at yde kommunerne den sædvanlige lærerlønrefusion på 85 pct. af udgiften til besørgelse af alle timer, som læses i henhold til den godkendte undervisningsplan, altså også af udgiften til faglærere og overtimer.

Efter de gældende regler kan det tillades skoler på landet, hvis normale lærerkræfter ikke kan påtage sig undervisningen i alle de fag, undervisningsplanen omfatter, og hvor der ikke i vedkommende kommune kan skaffes et rimeligt timetal til en time-lærer med lærereksamen, at lade undervisningen i de pågældende fag besørge af særligt uddannede faglærere. Der ydes imidlertid efter de gældende regler ikke refusion af kommunernes udgifter til disse lærerlønninger. Ministeriet søger nu hjemmel til at refundere disse udgifter.

Hvis den ønskede hjemmel opnås, er der grund til at forvente, at en opfordring til landkommunerne til at benytte faglærerkræfter i fag som gymnastik, husgerning,

håndgerning, sløjd, sang, tegning, fremmedsprog og matematik vil kunne medføre en ikke ringe besparelse af lærerembeder.

Som et yderligere eksempel på foranstaltninger, der skulle kunne medføre en øjeblikkelig lettelse i den akutte lærermangel, kan jeg nævne, at ministeriet nu agter at udsende en henstilling til seminarierne om at lade eleverne påtage sig vikararbejde i folkeskolen i videre omfang, end det hidtil har været tilfældet.

Gennem de senere år har det af hensyn til lærermangelen være tilladt at udsende seminarieelever på vikararbejde i folkeskolen i 3 måneder, for så vidt angik elever på seminariernes 4-årige uddannelse, og i 2 måneder for elever på den 3-årige uddannelse for studenter. Af denne vikartid er 1 måned blevet afkortet i den for seminarieeleverne foreskrevne 3 måneders ulønnede praktikantudsendelse. Man har ved denne ordning opnået at skaffe dækning for ca. 380 af folkeskolens ubesatte lærerembeder.

Ved den ordning, der nu søges gennemført, tillader man udsendelse som vikarer i 5 måneder af elever på begge uddannelseslinjer på seminarierne. Herved opnås en væsentlig forøgelse af den hjælp, der ad denne vej ydes folkeskolen, og ordningen indebærer yderligere den praktiske fordel, at et ledigt embede i folkeskolen på denne måde vil kunne dækkes af to seminarieelever på et år, hvilket skulle medføre en større stabilitet i forhold til børnene, der ellers muligvis måtte skifte lærer mange gange i løbet af året. Ministeriet har anset det for fornødent at søge bevillingsmæssig tilslutning til at lade den således forlængede vikartjeneste helt eller delvis træde i stedet for den i seminarieloven anordnede praktikantudsendelse. Eleverne vil i den omhandlede periode oppebære sædvanlig vikarbetalning, men til gengæld vil deres elevunderstøttelse på seminarierne bortfalde for de måneder, eleverne får løn som vikar.

Man agter desuden at søge etableret en form for tilsyn og vejledning af de seminarieelever, der således udsendes til langvarigt vikararbejde, så at de i videst muligt omfang kan drage pædagogisk nytte af denne virksomhed, og således at der i nogen grad rådes bod på den normale praktikanttjenestes midlertidige indskrænkning eller bortfald.